

RWS BEDRIJFSVERTROUWELIJK
MN en PPO

cc. [redacted]

Rijkswaterstaat
Programma's, Projecten
en Onderhoud

Toekanweg 7
2035 LC Haarlem
Postbus 2232
3500 GE Utrecht
T 088-7974500
F 088-7974501
www.rijkswaterstaat.nl

Contactpersoon

memo

Project Verwijderen boogbrug Vianen: Chroom 6 & stilleggen aanbesteding

Beste [redacted],

Chroom-6 is aanwezig in de conservering van de boogbrug Vianen; over het bewerken hiervan en het afvoeren van vrijkomende materialen (straalgrit en geconserveerd schroot) bestaat momenteel veel onduidelijkheid.

Om verschillende redenen en in vergelijking met de mogelijkheid om de brug langer te laten liggen is mijn advies om de marktbenadering nu met ca. 6 maanden te verlengen en dus de gunning uit te stellen. Tijdens deze verlenging gaan we met de [redacted] reeds geselecteerde Opdrachtnemers verder.

De redenen zijn voor uitstel zijn:

- o onduidelijkheid over het bewerken en verwerken van met chroom 6 geconserveerd staal (zie in bijlage I);
- o te grote risico's t.a.v. de marktbenadering (zie in bijlage I);
- o het voorkomen van het gebruiken van een te zwaar protocol t.a.v. de omgang met Chroom 6 (rekening houden met zware werkomstandigheden)
- o duurzaamheid (hergebruik) een kans te willen geven;
- o de grote financiële consequenties (geen hergebruik, (te) dure maatregelen t.a.v. verwijderen en omgang met conservering, etc); grove inschatting is nu [redacted] 5.1.2.b

Een vervolg op termijn lijkt goed mogelijk, want:

- o de verwachting is dat er over 3-6 mnd een getekend protocol van RWS is voor het bewerken van Chroom-6 conservering, dus duidelijkheid voor een kunnen uitvoeren van een goede marktbenadering; en
- o de bestaande hoop dat de gesprekken van RWS met TATA Steel leiden tot het weer wel accepteren van met Chroom-6 geconserveerd staal; de komende maanden gaat Tata testen uitvoeren met kleine hoeveelheden staal met Chroom 6 (uitslag over ca 6 maanden verwacht).

Communicatie als 1 RWS

Landelijk is er een communicatielijn en een Q&A over Chroom 6 opgesteld (zie bijlage II); gezien de recente uitspraken van Tata over het voorlopig niet accepteren van staal met Chroom 6, dient deze communicatielijn geactualiseerd te worden (week van 20 mei; overleg met [redacted])

De communicatie over ons project dient nu te zijn: Uitstel van ons project is wenselijk om mogelijk onnodige kosten te besparen en financiële risico's te

Datum
14 mei 2019

beperven. Dit uitstel zorgt niet voort grote problemen; brug blijft een aantal maanden langer liggen. Uitstel is bij veel ander renovatiewerk van RWS niet mogelijk i.v.m. andere functionele risico's. RWS hanteert bij reeds aan de markt opgedragen projecten strenge veiligheidsmaatregelen, waardoor het veilig werken door een aannemer geborgd is; hierbij wordt geaccepteerd dat aanzienlijke kosten gemaakt worden en de uitvoering in de tijd fors uitloopt.

Als er meer duidelijkheid is (verwachting over maand of 6), zal de aanbesteding met de geselecteerde partijen verder gaan.

De communicatie-boodschap met een Q&A wordt momenteel door opgesteld; dit gebeurt in nauw overleg met de van de landelijke expertgroep Chrom 6 ( ).

Vraag

Graag verneem ik of jullie met het advies t.a.v. het verlengen van de marktbenadering en het uitstellen van de gunning kunnen instemmen, zodat we deze week de geselecteerde marktpartijen kunnen gaan informeren.

Met vriendelijke groet,

Rijkswaterstaat
Programma's, Projecten
en Onderhoud

Datum
14 mei 2019

BIJLAGE I: met extra informatie

Rijkswaterstaat
Programma's, Projecten
en Onderhoud

Chroom-6 problematiek

Chroom-6 is aanwezig in de conservering van de boogbrug Vianen; over het bewerken hiervan en het afvoeren van vrijkomende materialen (straalgrit en geconserveerd schroot) bestaat momenteel veel onduidelijkheid.

Datum
14 mei 2019

Informatie bij de marktbenadering

De marktbenadering voor het D&C-contract voor verwijdering van de Boogbrug wordt doorlopen met geselecteerde partijen (veelal combinaties van meerdere aannemers). Deze gegadigden voor realisatie van het project zijn allen serieus, zijn aanwezig bij de inlichtingenbijeenkomsten, vragen om individuele inlichtingen en stellen gerichte vragen op TenderNed.

De huidige planning voor de marktbenadering is :

- Publicatie TenderNed	januari
- Selectie van marktpartijen	maart
- 3e Inlichtingenronde	mei
- Uiterste datum ontvangst van vragen voor inschrijving	31 mei 2019
- Publicatie laatste nota van inlichtingen inschrijvingsfase	juni
- Bouwvak	4 weken (juli/aug)
- Ontvangst inschrijvingen	augustus
- Beoordelen inschrijvingen	september
- Gunning	oktober

Recente ontwikkelingen t.a.v. Chroom-6

Afgelopen weken kregen we via TenderNed meerdere vragen over het bewerken van Chroom-6.

Om deze vragen goed te kunnen beantwoorden hebben we de kennis, die we al hadden ten aanzien van Chroom-6, verdiept door:

- aanvullende gesprekken met conserveringsdeskundigen binnen RWS,
- gesprek met de landelijke expertteam Chroom 6 (GPO, ██████████),
- bezoek aan project Renovatie Waalbrug te Nijmegen, gehoord welke issues er daar nog steeds zijn t.a.v. Chroom-6 en gezien welke aanpak daar gekozen is.

De insteek die RWS momenteel heeft t.a.v. Chroom-6 hebben we vorige week in de 3^e Inlichtingenbijeenkomst gedeeld met de gegadigden.

Dat hierin nog veel onduidelijk is, blijkt uit de volgende opsomming:

1. TATA Steel accepteert nu geen schroot dat is geconserveerd met Chroom-6. Dit terwijl er ca. 5.000 ton geconserveerd staal vrijkomt bij de verwijdering van de Boogbrug. De RWS/Expertgroep heeft 13 mei jl met Tata gesproken en deze bevestiging van Tata vernomen.
Ter info: in dit gesprek heeft Tata gemeld dat ze de komende maanden testen met ca 400/500 ton staal met de conservering Chroom 6 gaat uitvoeren; uitkomst moet zijn, hoe met dit staal omgegaan dient te worden en of het staal na behandeling herbruikbaar is; uitslag hiervan wordt over circa 6 maanden verwacht.

Het volgende kunnen we nu doen:

- o Als we nu door zouden gaan, wordt het staal als afval verwerkt en lopen we staal-opbrengst mis: de meerkosten in het project bedragen naar verwachting ca. ██████████ 5.1.2.b
- o of moet het staal eerst worden gestraald voordat het vrij van conservering kan worden aangeboden aan TATA Steel; dit is ongewenst

- vanwege: probleem bij punt 2, hoge kosten, hoge werkbelasting bij intensieve arbo-maatregelen, blootstellingsrisico's, extra transport (≠duurzaam),
- wordt het project een stuk minder duurzaam, door niet hergebruiken van het staal.
2. Er is momenteel geen verwerker voor staalgrit met daarin Chroom-6 en dit straalgrit mag vanuit gemeentelijke vergunningen maar beperkt worden opgeslagen (max. 6 mnd). Bij de renovatie van de Waalbrug weten ze nog niet hoe ze dit gaan oplossen.
  3. Er is veel onduidelijkheid over hoe Chroom-6 geconserveerd staal veilig kan worden bewerkt en welke protocollen daarvoor gelden. Er wordt eind mei een eerste protocol vanuit ISZW (arbo/inspectie Sociale Zaken en Werkgelegenheid) verwacht. Dit is volgens ons een "(te) zwaar" protocol, waarbij er gewerkt zal moeten gaan worden onder een soort van Asbest-condities. Dit zal veilig zijn, maar voor de medewerkers werken onder zware omstandigheden.

Er bestaat nu reeds een protocol van Prorail over knippen, snijden, lassen, branden, schuren; echter dit bevat (nog) geen informatie over stralen. Eind mei is er een eerste protocol van RWS beschikbaar voor het bewerken van Chroom-6 geconserveerd staal. Dit geeft naar verwachting voor de Boogbrug alleen ruimte voor dure en arbeidsintensieve werkmethoden. Naar aanleiding van het resultaat van 12 proeven die nu (op de Waalbrug) worden uitgevoerd, zal het eerste RWS-protocol aangepast worden; deze dient ook door de Minister getekend te worden (over 6 maanden gereed?). De verwachting is dat dit protocol voor duidelijkheid zal zorgen en naar verwachting leiden tot minder complexe arbo-maatregelen.

Risico's voor de marktbenadering voor het verwijderen van de boogbrug:

Door de onduidelijkheden vanuit de punten 1-3:

- a. is het voor de gegadigden lastig om een passende inschrijving te doen,
- b. is het risico voor RWS groot dat we straks niet vergelijkbare inschrijvingen krijgen,
- c. is het voor RWS moeilijk de EMVI-plannen te waarderen; omgaan met schadelijke stoffen uit de conservering is onderdeel één van de EMVI-criteria.

*BIJLAGE II: Huidige nog te actualiseren communicatielij
(zie
http://corporate.intranet.rws.nl/Kennis_en_Expertise/Kennisvelden/Veiligheid/Arbeidsveiligheid/Dossier_chroom6/
chroom-6 (14 februari 2018)*

Rijkswaterstaat
Programma's, Projecten
en Onderhoud

Datum
14 mei 2019

Update van onderstaande communicatielij n.a.v. uitspraak Tata om geen Staal met Chroom 6 voorlopig niet aan te nemen (13 mei 2019) is noodzakelijk; update verwacht in week van 20 mei a.s.

Kamerbrief over chroom-6 verzonden

Eind december is namens zeven ministeries een interdepartementale kamerbrief verzonden: Voortgang van de aangekondigde maatregelen ter voorkoming van gezondheidsrisico's bij blootstelling aan chroom-6. IenW en Rijkswaterstaat hebben meegewerkt aan deze brief. Op dit moment is een nieuwe interdepartementale kamerbrief ter voorbereiding van een Kamerdebat over het gebruik van chroom-6 en de gevolgen daarvan in de maak.

Chroom-6 in de media

Chroom-6 heeft op dit moment volop de aandacht in de media, vooral Tilburg en NS. De werkgroep houdt de berichtgeving nauwlettend in de gaten. De media-aandacht voor Rijkswaterstaat richt zich momenteel vooral op de werkzaamheden aan de vuurtorens. Het is de verwachting dat er aandacht komt voor RWS en chroom-6 vanwege het persbericht over de Waalbrug dat een dezer dagen uitgaat (verderop in deze update meer informatie hierover).

Wel of niet testen?

In het algemeen geldt dat voordat werkzaamheden worden uitgevoerd, RWS monsters laat nemen om te weten of er chroom-6 in de verf zit. Zijn daar vragen over, neem dan vooral contact op met het steunpunt conserveren of de werkgroep chroom-6.

Objectenlijst

Van steeds meer objecten wordt bekend dat er in meer of mindere mate chroom-6 op zit. In principe gaan we er vanuit dat op elk object chroom-6 zit, zolang het object nog niet is onderzocht.

Eind december is de objectenlijst [op rws.nl](http://rws.nl) gepubliceerd. De lijst was intern al beschikbaar [via intranet](#). De objectenlijst krijgt frequent een update.

Wanneer je op de hoogte bent van chroom-6 op een object dat niet op de lijst staat, dan horen wij dat graag via veiligheidinprojecten@rws.nl.

Rijkswaterstaat
Programma's, Projecten
en Onderhoud

Datum
14 mei 2019

Vuurtorens

Rijkswaterstaat heeft samen met GGD Haaglanden raadvragen voor B en W Den Haag beantwoord over de vuurtoren in Scheveningen. De vuurtorens vallen onder beheer van Corporate Dienst.

Werkzaamheden Waalbrug starten

Medio 2018 werd chroom-6 geconstateerd in de verf op de Waalbrug. Om ervoor te zorgen dat de werkzaamheden aan de brug veilig voor medewerkers, gebruikers en het milieu uitgevoerd worden, is het werk toen uitgesteld omdat er extra maatregelen nodig waren. De werkzaamheden aan de Waalbrug in Nijmegen starten op 4 maart, een dezer dagen gaat het persbericht hierover uit. De aandacht van de lokale media richtte zich bij het vorige persbericht overigens vooral op de verkeershinder en niet zo zeer op chroom-6.

Proeven

De eerste gesprekken over de proeven die we gaan houden op de Waalbrug zijn geweest. Doel van de proeven is om te bepalen hoe groot de blootstelling aan chroom-6 is bij verschillende werkmethodes. We willen zo dus helder krijgen welke werkmethodes te prefereren zijn vanuit veiligheidsoogpunt. Eind maart/begin april wordt gestart met deze proeven, waarbij we 12 verschillende werkmethodes gaan uitvoeren en de blootstelling gaan meten voor de medewerkers in uitvoering.

Communicatiedossier

Op dit moment wordt gewerkt aan een communicatiedossier over chroom-6 zodat iedereen de juiste basisinformatie kan gebruiken. Zodra dit dossier beschikbaar is, melden we dit. Heb je communicatievragen, neem dan contact op met

Werkgroep

Heb je vragen over chroom-6, neem dan altijd contact op met de werkgroep chroom-6 via veiligheidinprojecten@rws.nl.

Colofon

Deze update is samengesteld door de landelijke werkgroep chrom-6,
onder leiding van [REDACTED].

Contact: [REDACTED] veiligheidsprojecten@rws.nl

**Rijkswaterstaat
Programma's, Projecten
en Onderhoud**

Datum
14 mei 2019